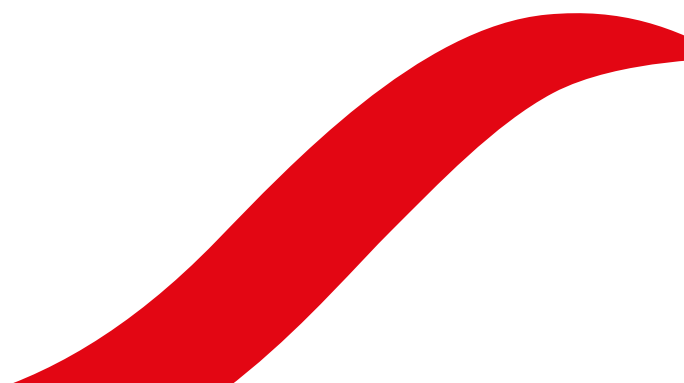

Placering av befattning i säkerhetsklass

Vägledning om placering av befattning
i säkerhetsklass och registerkontroller

ER 2022:12

Energimyndighetens publikationer kan laddas ner eller beställas via www.energimyndigheten.se

Statens energimyndighet, december 2022

ER 2022:12

ISSN 1403-1892

ISBN (pdf) 978-91-7993-080-6

ISBN (tryck) 978-91-7993-081-3

Tryck: Arkitektkopia AB, Bromma

Förord

Den här vägledningen riktar sig till er som önskar få beslut om placering i säkerhetsklass hos Statens energimyndighet (Energimyndigheten). Om ni är en verksamhetsutövare där en kommun eller region utövar rättsligt bestämmande inflytande över er verksamhet ska ni istället vända er till er kommun eller region för att begära ett beslut om placering i säkerhetsklass.

Ett beslut om placering i säkerhetsklass är en förutsättning för att ni ska kunna ansöka om registerkontroller för personer som ska anställas eller delta i säkerhetskänslig verksamhet. Vägledningen har som syfte att beskriva Energimyndighetens process för beslut om placering av befattning i säkerhetsklass, från befattningsanalys till registerkontroll, och för att tydliggöra vilka underlag som Energimyndigheten behöver för att kunna ta ett sådant beslut.

Innan ni påbörjar en begäran om placering av befattning i säkerhetsklass, ska det finnas en uppdaterad och beslutad säkerhetsskyddsanalys där ni har identifierat era skyddsvärden och där ni har tagit ställning till behovet av säkerhetsskyddsåtgärder. Ni behöver även ha motiverat behovet till att en befattning bör vara placerad i säkerhetsklass. För information om hur ni gör en säkerhetsskyddsanalys hänvisas till Säkerhetspolisens *Vägledning i säkerhetsskydd, Säkerhetsskyddsanalys*

Denna vägledning innehåller enbart en översiktlig beskrivning av säkerhetsprövningsprocessen. För mer information om den hänvisar vi till Säkerhetspolisens *Vägledning i säkerhetsskydd, Personalsäkerhet*.

Om ni har frågor om innehållet i denna vägledning är ni välkomna att vända er till funktionen *Tillsyn säkerhetsskydd* som enklast nås på sakerhetsskyddstillsyn@energimyndigheten.se.

Innehållet i denna vägledning har ursprungligen tagits fram av Svenska kraftnät i *Vägledning för beslut om placering i säkerhetsklass och befattningsanalys*¹. Energimyndigheten har omarbetat detaljer i den ursprungliga vägledningen med hänsyn till Energimyndighetens målgrupp inom tillsyn säkerhetsskydd. Ändringarna har godkänts av Svenska kraftnät.

Energimyndigheten

¹ Vägledning för beslut om placering i säkerhetsklass och befattningsanalys, ärende nr. SVK 2021/4914, datum: 2022-03-21, Version 0.1.

Innehåll

1	Beslut om placering i säkerhetsklass	3
1.1	Processen i korthet	3
1.2	Er begäran till Energimyndigheten	4
1.3	Särskilt om placeringar i säkerhetsklass 1	4
1.4	En begäran per juridisk person i er koncern	4
1.5	Placering i säkerhetsklass när andra åtgärder inte är tillräckliga	4
1.6	Ny begäran om behoven ändras	5
2	Ni måste ha nya beslut före 2025	7
3	Befattningsanalys	8
3.1	Befattningsanalysen är en del av er begäran	8
3.2	Befattningarna delas in i säkerhetsklasser	8
3.3	Säkerhetsprovning utan registerkontroll	9
3.4	Tänk på hela deltagandet även utanför ert bolag	9
3.5	Befattningsanalysen ska beskriva de unika befattningarna	9
3.6	Information Energimyndigheten behöver	10
4	Säkerhetsskyddsavtal	12
4.1	Förändringar i lagen den 1 december 2021	12
5	Energimyndighetens process för begäran	13
5.1	Hur fyller man i begäran	13
5.2	Vad händer med er begäran?	13
5.3	Efter beslut om placering i säkerhetsklass	14

1 Beslut om placering i säkerhetsklass

För att Energimyndigheten ska kunna ansöka om registerkontroll åt er behöver anställningen eller deltagandet i den säkerhetskänsliga verksamheten vara placerad i säkerhetsklass. Det är befattningen, rollen, funktionen eller uppdraget som är placerat i säkerhetsklass, inte personen.

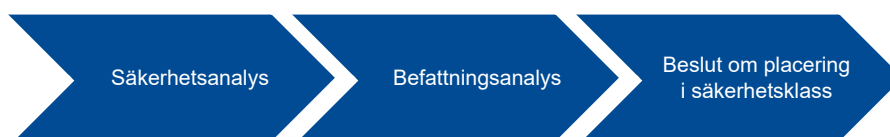
Energimyndigheten beslutar om placering i säkerhetsklass 2 och 3 ifråga om anställning eller annat deltagande i säkerhetskänsliga verksamheter hos enskilda verksamhetsutövare inom fjärrvärme, naturgas samt olje- och drivmedelsförsörjningen. Verksamheter som bedrivs i kommunal/regional förvaltning eller i kommunala/regionala bolag, ska istället vända sig till respektive kommun eller region för sådana beslut.

Om ni har anmält till flera tillsynsmyndigheter att ni bedriver säkerhetskänslig verksamhet kan fler myndigheter än Energimyndigheten besluta om placering i säkerhetsklass åt er. Kontakta oss innan att ni skickar in er begäran till oss för en dialog om vilka befattningar Energimyndigheten i dessa fall bör besluta om.

1.1 Processen i korthet

För att få befattningar placerade i säkerhetsklass krävs att ni har gjort en analys som klarlagt hur och i vilken omfattning befattningar deltar i er säkerhetskänsliga verksamhet. En sådan analys, så kallad befattningsanalys, förutsätter i sin tur att ni har en aktuell säkerhetsskyddsanalys för hela er verksamhet.

Er säkerhetsskyddsanalys ska omfatta en bedömning av vilka delar av er verksamhet som är säkerhetskänslig samt vilka säkerhetsskyddsåtgärder som ni avser använda för att skydda verksamheten. Ett exempel på säkerhetsskyddsåtgärd kan vara att placera olika befattningar i säkerhetsklass.

Energimyndigheten fattar beslut om varje *unik befattning* som ska vara placerad i säkerhetsklass. Med befattning avses en roll, en tjänst eller en funktion och dess tillhörande arbetsuppgifter. Exempel på olika befattningar kan vara HR-specialist, Underhållsingenjör, It-tekniker m.m. Flera personer hos er kan ha samma befattning. Det behöver till exempel inte finnas en befattning per anställd, utan flera anställda kan ha samma funktioner och då ha samma befattning.

1.2 Er begäran till Energimyndigheten

Er begäran ska omfatta alla befattningar som deltar i er säkerhetskänsliga verksamhet och som därför behöver placeras i säkerhetsklass 2 eller 3. Även de befattningar som regelbundet bemannas av externa aktörer till följd av ett säkerhetsskyddsavtal ska analyseras och omfattas av er begäran. Ni fyller i vilka befattningar ni vill ha beslutade i en bilaga till blanketten *Begäran om beslut om placering i säkerhetsklass*. Ni hittar blanketten på Energimyndighetens webbplats.

Efter att Energimyndigheten har beslutat att placera befattningar i säkerhetsklass kan ni skicka in era ansökningar om registerkontroller för dessa befattningar till Energi-myndigheten.

Upplysningsvis kommer vi inte att skicka in ansökningar om registerkontroll till Säkerhetspolisen om ni ansöker om registerkontroll som inte omfattas av de av Energi-myndigheten beslutade befattningarna. Ni får då ett meddelande om att Energimyndig-heten inte kommer att skicka in ansökan.

1.3 Särskilt om placeringar i säkerhetsklass 1

Om ni har behov av att placera befattningar i säkerhetsklass 1, ska ni skicka in en separat begäran med tillhörande befattningsanalys för de befattningarna till Energimyndigheten. Energimyndigheten ansöker sedan hos regeringen om att få dessa befattningar beslutade.

1.4 En begäran per juridisk person i er koncern

Om er verksamhet är uppdelad mellan flera bolag, i en koncern, där flera av bolagen bedriver säkerhetskänslig verksamhet, ska ni skicka in en separat begäran om placering i säkerhetsklass per bolag. Anledningen till detta är att Energimyndighetens beslut måste vara riktade till en specifik juridisk person.

1.5 Placering i säkerhetsklass när andra åtgärder inte är tillräckliga

Energimyndigheten får endast besluta om placering i säkerhetsklass om behovet av säkerhetsskydd inte kan tillgodoses på något annat sätt än genom sådan placering.

Ni bör därför överväga att genomföra åtgärder inom till exempel områdena informations-säkerhet och fysisk säkerhet som leder till att befattningen inte deltar i säkerhetskänslig verksamhet och följaktligen inte behöver placeras i säkerhetsklass. Denna bedömning ska ni göra i er säkerhetsskyddsanalys.

Ni måste själva ta ställning till vad som är lämpligt i er organisation och verksamhet. Här följer ett par exempel på andra åtgärder ni kan göra:

- Ledsagning, det vill säga att den berörda personen inte får röra sig fritt i lokaler där säkerhetskänslig verksamhet bedrivs, utan ledsagas av en behörig person.
- Tillträdesbegränsningar, det vill säga att verksamhetsutövaren begränsar vilka lokaler och områden där säkerhetskänslig verksamhet bedrivs som en person har tillträde till.

- Behörighetsstyrning, det vill säga verksamhetsutövaren begränsar kretsen av personer som har tillgång till IT-system som hanterar säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller som är i övrigt säkerhetskänslig verksamhet.

1.6 Ny begäran om behoven ändras

När ni uppdaterar er säkerhetsskyddsanalys eller gör en särskild säkerhetsskyddsbedömning kan nya eller förändrade behov av placering i säkerhetsklass uppstå. När det sker måste ni komma in med en ny begäran till Energimyndigheten så att ni har rätt befattningar och roller beslutade. Ni behöver enbart skicka in begäran för de befattningar där det finns förändrade behov.

Exempel: Verksamhetsutövare A har genomgått en omfattande förändring och de bedriver nu säkerhetskänslig verksamhet i en större omfattning än tidigare. Med anledning av det reviderar bolaget sin säkerhetsskyddsanalys. Revideringen av säkerhetsskyddanalysen leder till bedömningen att ett flertal av befattningarna framöver kommer att ta del av säkerhetsskyddsklassificerad information oftare och i högre nivåer än tidigare. Verksamhetsutövaren identifierar vidare att även om de vidtar andra säkerhetsskyddsåtgärder såsom exempelvis styrning av tillträde och behörighetsstyrning, kommer dessa inte att vara tillräckliga för att upprätthålla säkerhetsskyddet i den aktuella säkerhetskänsliga verksamheten. Verksamhetsutövaren bedömer därför att befattningar behöver placera dessa befattningar i säkerhetsklass. Bolaget måste därför skicka in en ny begäran om beslut om placering i säkerhetsklass för de befattningarna som ändras.

1.6.1 En befattning behöver byta säkerhetsklass

Ni kan komma fram till att en befattning bör vara inplacerad i en annan säkerhetsklass än den som är beslutad sedan tidigare. Exempel på när ett sådant behov kan uppstå är vid en förändrad hotbild, organisationsförändringar, nya arbetsuppgifter eller vidtagna säkerhetsskyddsåtgärder. Ni måste alltid skicka in en ny begäran om beslut om placering i säkerhetsklass när en befattning ska byta säkerhetsklass. Detta oavsett om det är en ändring till en högre eller lägre klass än tidigare.

När ni har fått ett nytt beslut från Energimyndigheten ska ni ansöka om registerkontroll för den nya säkerhetsklassen. När den är godkänd ska ni avsluta den gamla registerkontrollen.

När ni byter till en högre säkerhetsklass behöver ni anpassa personens deltagande i säkerhetskänslig verksamhet till dess att Energimyndigheten har beslutat om placering i ny säkerhetsklass och ny säkerhetsprövning med registerkontroll har genomförts. Ett exempel på anpassning kan vara att personen kan fortsätta med sitt dagliga arbete men inte tar del av nya säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter före dess att den nya säkerhetsprövningen är klar. Om ni däremot byter till en lägre säkerhetsklass så behöver ni inte anpassa individens deltagande ni måste däremot skicka in en nya ansökan om registerkontroll för den nya säkerhetsklassen. Tänk på att inte avregistrera den tidigare registerkontrollen innan ni har fått svar på den nya.

1.6.2 *Behovet av placering i säkerhetsklass upphör*

Om ni bedömer att en befattning inte längre behöver vara placerad i säkerhetsklass är det viktigt att ni underrättar Energimyndigheten om att befattningarna inte längre ska vara placerade i säkerhetsklass. Ni måste även avsluta alla registerkontroller kopplade till de befattningarna.

Exempel: Hos verksamhetsutövare B är endast en mindre del av verksamheten säkerhetskänslig. Bolaget har inte arbetat aktivt med tillträdesbegränsningar. Därför har alla i verksamheten haft tillgång till alla utrymmen och är placerade i säkerhetsklass.

Nyligen har verksamhetsutövare B gjort ett omfattande arbete med att sektionera av den del av verksamheten där den säkerhetskänsliga verksamheten bedrivs och numera krävs det särskild behörighet för att få tillträde dit.

Det innebär att enbart de som har tillträde till den säkerhetskänsliga verksamheten behöver placeras i säkerhetsklass. Bolaget begär därför om nytt beslut om placering i säkerhetsklass. Efter att Energimyndigheten har fattat beslut om placering i säkerhetsklass är endast en mindre del av de anställda placerade i säkerhetsklass. För de som inte längre har en befattning som är placerad i säkerhetsklass avslutas registerkontrollerna.

2 Ni måste ha nya beslut före 2025

Ni som inte har gjort en begäran om beslut om placering i säkerhetsklass sedan säkerhetskyddslagen trädde i kraft den 1 april 2019 behöver begära att få ett nytt beslut före den 31 december 2024.

Om inte Energimyndigheten har fattat beslut om placering i säkerhetsklass mellan den 1 april 2019 och den 31 december 2024 kommer Energimyndigheten inte att kunna administrera några nya ansökningar om registerkontroll från den 1 januari 2025². När Energimyndigheten därefter tar ett nytt beslut om placering i säkerhetsklass åt er kan ni börja skicka in ansökan om registerkontroll på de beslutade befattningarna igen.

Tänk på att begära beslut om placering i säkerhetsklass i god tid så att ni hinner få ett nytt beslut före den 31 december 2024.

² Övergångsbestämmelse 3 till säkerhetskyddslagen (2018:585).

3 Befattningsanalys

3.1 Befattningsanalysen är en del av er begäran

Att ni har lämnat in en befattningsanalys är en förutsättning för att Energimyndigheten ska kunna fatta beslut om placering i säkerhetsklass. Befattningsanalysen måste dock ge Energimyndigheten ett tillräckligt underlag för beslut. Om analysen inte är tillräcklig kommer Energimyndigheten inte att fatta beslut om placering.

Syftet med en befattningsanalys är att få en tydlig bild av vilka befattningar som deltar i er säkerhetskänsliga verksamhet och vilket behov av placering i säkerhetsklass ni har. En gedigen och tydlig befattningsanalys är en förutsättning för att Energimyndigheten ska kunna fatta beslut om placering i säkerhetsklass.

Den som bedriver säkerhetskänslig verksamhet ska själv analysera och lämna förslag på vilka av verksamhetens befattningar som bör placeras i säkerhetsklass. Detta ska ni göra med utgångspunkt i er säkerhetsskyddsanalys.

För att kunna göra en tydlig befattningsanalys behöver ni ha en uppdaterad säkerhetsskyddsanalys där ni har identifierat era skyddsvärden och tagit ställning till vilka säkerhetsskyddsåtgärder som är nödvändiga för att skydda verksamheten. Tänk på att det ska finnas ett tydligt samband mellan er säkerhetsskyddsanalys och er befattningsanalys. Ni kan med fördel dela in er befattningsanalys enligt samma organisation eller verksamhet som säkerhetsskyddsanalysen. Detta förenklar för er vid framtida revideringar.

3.2 Befattningarna delas in i säkerhetsklasser

Vilken säkerhetsklass ni föreslår att en befattning ska vara placerad i beror på vilken tillgång befattningen har till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och/eller vilken skada för Sveriges säkerhet som anställningen eller deltagandet kan orsaka.

Säkerhetsklass 1

En anställning eller något annat deltagande i säkerhetskänslig verksamhet ska placeras i säkerhetsklass om den anställde eller den som på annat sätt deltar i verksamheten:

1. i en omfattning som inte är ringa får del av uppgifter i säkerhetsskyddsklassen kvalificerat hemlig, eller
2. till följd av sitt deltagande i verksamheten har möjlighet att orsaka synnerligen allvarlig skada för Sveriges säkerhet.

Säkerhetsklass 2

En anställning eller något annat deltagande i säkerhetskänslig verksamheten ska placeras i säkerhetsklass om den anställde eller den som på annat sätt deltar i verksamheten:

1. i en omfattning som inte är ringa får del av uppgifter i säkerhetsskyddsklassen hemlig,
2. i ringa omfattning får del av uppgifter i säkerhetsskyddsklassen kvalificerat hemlig, eller

3. till följd av sitt deltagande i verksamheten har möjlighet att orsaka allvarlig skada för Sveriges säkerhet.

Säkerhetsklass 3

En anställning eller något annat deltagande i säkerhetskänslig verksamhet ska placeras i säkerhetsklass 3, om den anställde eller den som på annat sätt deltar i verksamheten:

1. får del av uppgifter i säkerhetsskyddsklassen konfidentiell,
2. i ringa omfattning får del av uppgifter i säkerhetsskyddsklassen hemlig, eller
3. till följd av sitt deltagande i verksamheten har möjlighet att orsaka en inte obetydlig skada för Sveriges säkerhet.

3.3 Säkerhetsprövning utan registerkontroll

Det kan förekomma fall där befattningen inte är placerad i säkerhetsklass men säkerhetsprövning ändå ska genomföras, en så kallad säkerhetsprövning utan inplacering i säkerhetsklass.

Det kan exempelvis röra sig om befattningar som tar del av information i säkerhetsskyddsklassen begränsat hemlig och/eller som genom sitt deltagande i verksamheten inte kan orsaka mer än ringa skada för Sveriges säkerhet. Dessa befattningar beslutar ni själva om utan Energimyndighetens inblandning.

Ni ska ha en förteckning över dessa befattningar. Personer som ska tillträda dessa befattningar ska genomgå en säkerhetsprövning innan deltagandet i den säkerhetskänsliga verksamheten påbörjas men registerkontrolleras inte.

3.4 Tänk på hela deltagandet även utanför ert bolag

Det är viktigt att ni i er analys av befattningarna beaktar hela deltagandet i säkerhetskänslig verksamhet även om den bedrivs utanför er juridiska person.

Ett exempel kan vara en befattning som återfinns i ett koncernmoderbolag. Det kan exempelvis handla om en befattning som har en samordnande roll för alla koncernbolag och tar därför del av en stor mängd säkerhetsskyddsklassificerad information eller en befattning som hanterar IT-drift åt hela koncernen. Detta kommer påverka vilken säkerhetsklass det är lämpligt att befattningen placeras i.

I ett sådant fall behöver dotterbolaget också begära att få en liknande befattning placerad i säkerhetsklass för sin säkerhetskänsliga verksamhet. Det här får till följd att en person som innehar befattningar som är placerade i säkerhetsklass i flera bolag ska ha en registerkontroll per beslutad befattning och bolag.

3.5 Befattningsanalysen ska beskriva de unika befattningarna

I er befattningsanalys måste det tydligt framgå på vilket sätt olika befattningar deltar i er säkerhetskänsliga verksamhet. Ni ska ge varje befattning ett unikt namn i er begäran. Varje befattning ska vidare beskrivas och analyseras var för sig. Flera personer kan dock ha samma befattning.

Till exempel kan flera personer ha befattningen projektledare. Befattningen behöver endast analyseras och beskrivas en gång om projektledarna deltar i säkerhetskänslig verksamhet på snarlika sätt och i samma omfattning. Om det däremot skiljer sig åt när det gäller hur och i vilken omfattning projektledarna deltar i säkerhetskänslig verksamhet på ett sätt som leder till att de till exempel ska vara placerade i olika säkerhetsklasser ska befattningarna för de olika säkerhetsklasserna analyseras var för sig och ges ett unikt namn.

Ni bestämmer själva vilka befattningarnas namn ska vara. Undvik gärna enbart en förkortning som befattning. Se exempel på befattningsanalys under avsnitt 3.6.

3.6 Information Energimyndigheten behöver

För att Energimyndigheten ska kunna fatta beslut om placering i säkerhetsklass behöver vi följande information för varje befattning som ni vill ha beslut om:

- Unikt namn.
- Övergripande beskrivning av vad befattningen gör.
- Förslag på vilken säkerhetsklass.
- I vilken omfattning den/de får tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och i vilken nivå. Ange även några exempel på typ av uppgifter.
- I vilken omfattning den/de deltar i övrigt säkerhetskänslig verksamhet samt exempel på vilka anläggningar, system eller liknande det rör sig om. Ange även den högsta skadan (konsekvensnivån) som befattningen kan orsaka för Sveriges säkerhet genom sitt deltagande i den i övrigt säkerhetskänsliga verksamheten.

Nedan följer exempel på hur en befattningsanalys kan se ut.

Tabell 1. Exempel på befattningsanalys.

Befattning	Beskrivning av arbetsuppgifter	Säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter	I övrigt säkerhetskänslig verksamhet	Konsekvensnivå	Föreslagen säkerhetsklass
		<i>Beskriv här i vilken omfattning och säkerhetsskyddsklass befattningen tar del av och exemplifiera vilken typ av typ av uppgifter det rör sig om.</i>	<i>Beskriv i vilken omfattning och på vilket sätt befattningen kan orsaka skada för Sveriges säkerhet.</i>	<i>Ange den högsta skadan (konsekvensnivån) som befattningen kan orsaka för Sveriges säkerhet i den i övrigt säkerhetskänsliga verksamheten.</i>	
IT-tekniker	Arbetar med drift och underhåll av SCADA-system.	Tar del av uppgifter i säkerhetsskyddsklassen konfidentiell och i en ringa omfattning uppgifter i säkerhetsskyddsklassen hemlig. Exempel på uppgifter: Teknisk dokumentation om bland annat sårbarheter kopplat till SCADA-system.	Har tillgång till SCADA-system och serverhallar. Utför driftsunderhåll på SCADA-system. Har administratörsbehörighet i systemet.	C	3
Underhållsingenjör	Ansvarar för drift och underhåll av stationer.	Tar i enstaka fall del av uppgifter i upp till säkerhetsskyddsklassen hemlig. Exempelvis särskild säkerhetsskydds bedömning för stationer, kontinuitetsplan och åtgärdsplaner.	Ansvarar för drift och underhåll av samtliga av verksamhetens stationer. Varav ett flertal är bedömda som i övrigt säkerhetskänslig verksamhet.	B	2
HR-chef	Hanterar personalärenden, stöd till säkerhetsskydds chefen vid utfallshantering och framtagande av befattningsanalys. Har en mycket god kännedom om vilka delar av verksamheten som är säkerhetskänslig och vilken personal som deltar i verksamheten.	Tar del av uppgifter i säkerhetsskyddsklassen konfidentiell och i en ringa omfattning uppgifter i säkerhetsskyddsklassen hemlig. Exempel på uppgifter: Befattningsanalys, utfallsinformation samt för verksamheten kritiska personalberoenden.	Inte tillämpligt. Tar inte del av i övrigt säkerhetskänslig verksamhet.	Inte tillämpligt.	3

4 Säkerhetsskyddsavtal

När ni har för avsikt att anlita en leverantör, ingå ett avtal, inleda ett samarbete eller samverkan måste ni först göra en analys över förfarandet för att bedöma om det förekommer säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i nivån konfidentiell eller högre och/eller i övrigt säkerhetskänslig verksamhet i motsvarande nivå.

Om ni kommer fram till att den typen av uppgifter eller verksamhet förekommer ska ni teckna ett säkerhetsskyddsavtal med motparten. För att få teckna ett säkerhetsskyddsavtal måste ni ha genomfört en särskild säkerhetsskyddsbedömning och lämplighetsprövning av det planerade förfarandet. I samband den särskilda säkerhetsskyddsbedömningen ska ni även analysera om motpartens personal kommer att inneha sådana befattningar som medför behov av placering i säkerhetsklass.

Ni kan använda redan beslutad placering i säkerhetsklass om det passar in på befattningen. Finns inte sådan befattning beslutad behöver ni skicka in en begäran om ett nytt beslut om placering i säkerhetsklass hos Energimyndigheten. Ni kan då begära två olika typer av beslut:

- Ny befattning placerad i säkerhetsklass.
- Befattningar kopplade till ett specifikt säkerhetsskyddsavtal.

Viktigt att tänka på är att nivån på säkerhetsskyddsavtalet inte behöver vara detsamma som vilken säkerhetsklass leverantörerna/konsulterna/ samverkansparterna ska vara inplacerade i.

4.1 Förändringar i lagen den 1 december 2021

Den 1 december 2021 utvidgades kravet på säkerhetsskyddsavtal till att inte bara gälla upphandlingssituationer utan alla slags avtal, samarbeten och samverkan. De nya kraven på tecknande av säkerhetsskyddsavtal framgår av 4 kap. 1 § säkerhetsskyddslag (2018:585):

”En verksamhetsutövare som avser att genomföra en upphandling, ingå ett avtal eller inleda en samverkan eller ett samarbete med en annan aktör ska ingå ett säkerhetsskyddsavtal med aktören, om aktören genom förfarandet kan få tillgång till

- 1. säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklassen konfidentiell eller högre, eller*
- 2. annan säkerhetskänslig verksamhet av motsvarande betydelse för Sveriges säkerhet.”*

5 Energimyndighetens process för begäran

Energimyndigheten behöver följande underlag för att kunna fatta beslut om placering i säkerhetsklass.

- Begäran om placering i säkerhetsklass inklusive bilaga.
- Befattningsanalys.

Ni ska skicka in begäran om placering i säkerhetsklass på ett säkert sätt. Tänk på att märka handlingen om den innehåller säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter, och i dessa fall antingen skicka in den med rekommenderad post i säkerhetspåse eller med av Försvarsmakten godkända kryptografiska funktioner.

Statens energimyndighet
Tillsyn säkerhetsskydd
Box 310
631 04 Eskilstuna

5.1 Hur fyller man i begäran

Blanketten ”Begäran om placering i säkerhetsklass” finns på Energimyndighetens webbplats. Energimyndigheten kommer att begära kompletteringar från er om inte begäran är fullständig. Det är därför viktigt att ni läser igenom blanketten noggrant.

5.2 Vad händer med er begäran?

När begäran kommit in till Energimyndigheten får ni en bekräftelse på att begäran har mottagits. Därefter handlägger Energimyndigheten er begäran och fattar beslut. Beslutet kommuniceras till er med rekommenderad post. Energimyndighetens beslut går inte att överklaga.³

5.2.1 Om er begäran inte är komplett

När begäran kommit in till Energimyndigheten tar Energimyndigheten ställning till om underlaget är komplett och innehåller tillräckligt med information för att Energimyndigheten ska kunna fatta beslut.

Om underlaget inte är komplett eller inte anses tillräckligt för att fatta beslut kan Energimyndigheten komma att begära in kompletterande information från er. Det kan röra sig om ytterligare information om befattningarna och i vissa fall även er säkerhetsskyddsanalys.

³ 8 kap. 13 § säkerhetsskyddsförordningen (2021:955).

5.3 Efter beslut om placering i säkerhetsklass

När Energimyndigheten fattat beslut om placering i säkerhetsklass kan ni börja ansöka om registerkontroller för personer som är tänkta att ha de aktuella befattningarna. När ni har fått ett nytt beslut om placering i säkerhetsklass från Energimyndigheten är det viktigt att ni säkerställer att rätt personer är kontrollerade mot rätt befattningar och att de ligger i rätt säkerhetsklass. Alltså den säkerhetsklass som befattningen ska ligga i enligt beslutet från Energimyndigheten.

Vid inkommen ansökan om registerkontroll kommer Energimyndigheten att kontrollera att informationen ni har angett som yrke/titel motsvarar en av de beslutade befattningarna.

5.3.1 Adresskod

Vid ansökan om registerkontroll ska Säkerhetspolisens blankett för registerkontroll användas. Blanketten finns på Säkerhetspolisens webbplats. När ni fyller i ansökan om registerkontroll är det viktigt att ni anger adresskod på blanketten. Adresskod TILLSYN ska anges av de verksamhetsutövare som har Energimyndigheten som tillsynsmyndighet och där Energimyndigheten har fattat beslut om placering i säkerhetsklass. Om rätt adresskod saknas på blanketten kommer Säkerhetspolisen att skicka er ansökan i retur och ni måste skicka in en ny ansökan till Energimyndigheten som är korrekt ifylld.

5.3.2 Ange tydliga kontrollorsaker

Det är mycket viktigt att fältet ”kontrollorsak” fylls i tydligt av er som verksamhetsutövare så att det framgår hur den kontrollerade deltar i säkerhetskänslig verksamhet samt vilka arbetsuppgifter hen kommer få. Det är inte tillräckligt att skriva till exempel ”tar del av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter” eller ”deltar i säkerhetskänslig verksamhet”. Om Energimyndigheten får in ansökan om registerkontroll där kontrollorsaken inte är tydlig kommer dessa skickas i retur för förtydligande.

5.3.3 Kontrollorsaken viktig för Registerkontrolldelegationens arbete

Kontrollorsaken har stor betydelse för de bedömningarna som Registerkontrolldelegationen vid Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden (SIN) gör vid utlämnande av uppgifter som framkommit i samband med registerkontroll. Registerkontrolldelegationens beslut om utlämnande av uppgifter för säkerhetsprövning fattas mot bakgrund av en relevansbedömning. Denna innebär att Registerkontrolldelegationen gör en bedömning av om de framkomna uppgifterna kan antas ha betydelse för den aktuella säkerhetsprövningen. Prövningen utgår från vilken typ av uppgifter som har framkommit vid registerkontrollen, kontrollorsaken som angivits på blanketten samt vilken säkerhetsklass anställningen eller deltagandet avser. Det är därför viktigt att kontrollorsaken beskrivs tydligt och utförligt eftersom den direkt påverkar Registerkontrolldelegationens möjlighet att genomföra en korrekt relevansbedömning.

5.3.4 Nya registerkontroller för att ersätta ”14 §”

Ni kunde tidigare ansöka om registerkontroll utan att befattningen var placerad i säkerhetsklass enligt 14 § säkerhetsskyddslagen (1996:627)⁴. När den nuvarande lagen trädde i kraft den 1 april 2019 försvann den möjligheten. Nu måste alla personer som ska registerkontrolleras ha en befattning som är placerad i säkerhetsklass. Många äldre registerkontroller av typen ”14 §” är fortfarande aktiva hos Säkerhetspolisen och det får de endast vara till och med den 31 december 2024.⁵

Säkerhetspolisen kommer avsluta alla registerkontroller som genomförs med stöd av 14 § i den upphävda säkerhetsskyddslagen från och med den 1 januari 2025. Det innebär att ni måste skicka in nya ansökningar om registerkontroll för dessa personer till er tillsynsmyndighet. Om ni inte har gjort det riskerar dessa personer att vara utan aktiv registerkontroll och kan därmed inte delta i den säkerhetskänsliga verksamheten.

Tänk på att inleda arbetet med översynen av dessa registerkontroller i god tid före den 31 december 2024. I de fall ni kommer fram till att befattningen inte längre behöver vara placerad i säkerhetsklass kan ni istället avsluta registerkontrollen.

⁴ 14 § Registerkontroll får göras även i andra fall, om det behövs för skyddet mot terrorism och det finns särskilda skäl. Föreskrifter om detta meddelas av regeringen, utom såvitt gäller riksdagen och dess myndigheter.

⁵ Övergångsbestämmelse 4 till säkerhetsskyddslagen (2018:585).

Hållbar energi för alla

Energimyndigheten leder samhällets omställning till ett hållbart energisystem.

Vi bidrar med fakta, kunskap och analyser om tillförsel och användning av energi i samhället, och arbetar för en trygg energiförsörjning.

Forskning om framtidens fordon och bränslen, förnybara energikällor och smarta elnät får stöd av oss. Vi stöttar också affärsutveckling som gör det möjligt att kommersialisera innovationer och ny teknik, och ser till att goda lösningar kan exporteras.

Vi ansvarar för Sveriges officiella statistik på energiområdet, och hanterar elcertifikatsystemet och handeln med utsläppsrätter.

Dessutom deltar vi i internationella klimatsamarbeten, och förmedlar fakta om effektivare energianvändning till hushåll, företag och myndigheter.

Energimyndigheten, Box 310, 631 04 Eskilstuna
Telefon 016-544 20 00, Fax 016-544 20 99
E-post registrator@energimyndigheten.se
www.energimyndigheten.se